

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Επείγουσες ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση Νοσχ, όπως διαμορφώθηκε από την αρμόδια Διάρκη Επιτροπή, αποτελείται από τρία κεφάλαια και 35 άρθρα. Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 2), «στο παρόν νομοσχέδιο περιλαμβάνονται θέματα κατεπείγοντος χαρακτήρα η συντριπτική πλειονότητα των οποίων έχει διαρθρωτικό περιεχόμενο και συνιστά εκπλήρωση ανειλημμένων υποχρεώσεων της χώρας οι οποίες σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί πριν την συμφωνία για το νέο πρόγραμμα και τη νέα δανειακή σύμβαση που είναι άμεσα συναρτημένες με την συμμετοχή των ιδιωτών στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του ελληνικού δημοσίου χρέους (PSI). Η αρχή συνεπώς που διέπει το παρόν νομοσχέδιο είναι η συμμόρφωση της χώρας με τέτοιου είδους υποχρεώσεις της και αυτό δικαιολογεί τον οριζόντιο πολυσυλλεκτικό χαρακτήρα του νομοθετήματος που διαθέτει εντούτοις έναν ισχυρό και ευανάγνωστο κοινό παρονομαστή που διέπει το σύνολο των διατάξεων του».

B. Ειδικότερα, με το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1 έως 8) ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα διαχείρισης έργων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Ενιαίο Σύστημα Πληρωμών, Μητρώο Φορέων, Δίκτυο Δημόσιου Τομέα), και λοιπά ζητήματα αρμοδιότητας Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ιδίως δε διευρύνονται οι εξαιρέσεις από το καθεστώς προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας και εφεδρείας, προβλέπεται η δημοσίευση πράξεων διορισμού, πρόσληψης, μετάταξης, μεταφοράς και λύσης της σύμβασης προσωπικού ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 1), εισάγονται ρυθ-

μίσεις για τη συνομολόγηση δανείων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, για τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των Δήμων και για τον ορισμό αντιπροσώπων στους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (άρθρο 2), καθώς και ρυθμίσεις για την καταβολή σε δόσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και υπέρ τρίτων που εισπράττονται από τις ΔΟΥ και τα τελωνεία, και για λοιπά ζητήματα εισπραξης δημοσίων εσόδων (άρθρο 3).

Περαιτέρω, ρυθμίζονται φορολογικά ζητήματα (θέματα φορολογίας εισοδήματος, ΦΠΑ, Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης, φορολογικού ελέγχου, διοικητικής επίλυσης φορολογικών διαφορών), καθώς και ζητήματα αναδιοργάνωσης των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, προέγκρισης δαπανών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, συμψηφισμού και διαγραφής απαιτήσεων των εταιρειών του ομίλου ΟΑΣΑ από το Δημόσιο (άρθρο 4). Επίσης, θεσπίζονται ρυθμίσεις αναφορικά προς τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές, ειδικότερα, δε, μεταξύ άλλων, προς την έννοια των μεταφορικών επιχειρήσεων και την ημερομηνία έναρξης έκδοσης αδειών οδικών μεταφορών σε αντικατάσταση των αδειών Φ.Δ.Χ. (άρθρο 5), ρυθμίζονται θέματα δημόσιας προβολής δικηγόρων και δικηγορικών εταιρειών, σύστασης και λειτουργίας δικηγορικών εταιρειών (άρθρο 6), καθώς και λειτουργικά θέματα της εταιρείας «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου ΑΕ» (ν. 3986/2011, εφεξής Ταμείο) και της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (εφεξής, Ε.Ε.Ε.Π.) (άρθρο 7). Επιπροσθέτως, εισάγονται ρυθμίσεις σχετικές με τη νόμιμη λειτουργία των τηλεοπτικών σταθμών εθνικής εμβέλειας και των περιφερειακών τηλεοπτικών σταθμών μέχρι την έκδοση της απόφασης για τη χορήγηση αδειών παροχής περιεχομένου επίγειας ψηφιακής εκπομπής υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις, με την παράταση της προθεσμίας για την έκδοση προκήρυξης με αντικείμενο τη χορήγηση αδειών ραδιοφωνικών σταθμών μέχρι την 31.12.2012 και σχετικώς με τον καθορισμό με κοινή υπουργική απόφαση της ημερομηνίας παύσης της μετάδοσης του τηλεοπτικού σήματος με αναλογικό τρόπο (άρθρο 8).

Με το Κεφάλαιο Β' του Νοσχ (άρθρα 9 έως 20) ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Μεταξύ άλλων, προτείνεται η επέκταση σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, ανεξαρτήτως ελάχιστου ορίου προϋπολογιζόμενης δαπάνης, της εφαρμογής διατάξεων του π.δ. 60/2007 και της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που αφορούν τις «συμφωνίες-πλαίσια» (άρθρο 26 π.δ.), τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς (άρθρο 54 Οδηγίας), τις προμήθειες από «κεντρική αρχή προμηθειών» (άρθρο 17 π.δ.), τα «δυναμικά συστήματα αγορών» (άρθρο 27 π.δ.) και την επικοινωνία των μερών δημόσιου διαγωνισμού για την ανάθεση προμήθειας (άρθρο 36 παρ. 5

π.δ.). Η, κατά τα ανωτέρω, επέκταση εφαρμογής προτείνεται (άρθρο 9) κατά προσθήκη σχετικών άρθρων στον Κανονισμό Προμηθειών Δημοσίου (π.δ. 118/2007) και θεσπίζεται ελάχιστο όριο προϋπολογισμού δημόσιας σύμβασης, ως προϋπόθεση καταχώρισής της στο «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων» του ν. 4013/2011 (άρθρο 10). Επίσης, παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για τον καθορισμό διοικητικών κυρώσεων και προστίμων σε περίπτωση παραβίασης διατάξεων περί λειτουργίας εμπορικών εκθέσεων και εκθεσιακών κέντρων (άρθρο 11), μεταφέρεται η αρμοδιότητα σύστασης Κλιμακίων Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαίθριου Εμπορίου, από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, στις Περιφέρειες, ορίζεται δε ρητώς ότι τα εν λόγω κλιμάκια λειτουργούν «παραλλήλως και ανεξάρτητα από» τα αντίστοιχα κλιμάκια της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, και καταργείται η δυνατότητα προς υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον ειδικού οργάνου κατά πράξης των ανωτέρω κλιμακίων περί επιβολής προστίμου (άρθρο 12). Επίσης, προστίθεται αρμοδιότητα της Υπηρεσίας Εποπτείας Αγοράς για την επιβολή χρηματικών προστίμων σε περίπτωση παραβίασης κανόνων τεκμηρίωσης τιμών ενδοομικών συναλλαγών και προτείνεται επεικής αντιμετώπιση όσων υποβάλλουν εκπροθέσμως τις προβλεπόμενες καταστάσεις ενδοομικών συναλλαγών σε σχέση με όσους δεν υποβάλλουν καθόλου (άρθρο 13). Περαιτέρω, η αρμοδιότητα για τον καθορισμό του ανώτατου, ετησίως, αριθμού αδειών για άσκηση υπαίθριου εμπορίου και συμμετοχή σε λαϊκές αγορές ανατίθεται στους κατά τόπο αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθρο 14), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (άρθρο 15). Περαιτέρω, καταργούνται οι ανώνυμες εταιρείες «Ελληνικό Κέντρο Αργυροχρυσοχοΐας Ανώνυμη Εταιρεία», «Ελληνικό Κέντρο Αργιλλομάζης Ανώνυμος Εταιρεία», «Κέντρο Ελληνικής Γούνας Ανώνυμη Εταιρεία», «ΕΛΚΕΔΕ Κέντρο Τεχνολογίας & Σχεδιασμού Ανώνυμος Εταιρεία» και οι θυγατρικές της εν λόγω εταιρείας, δηλαδή «Εξωτερικές Υπηρεσίες Πρόληψης και Προστασίας Ε.Π.Ε.», «Κέντρο Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάστασης ΕΛΚΕΔΕ Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης» και «Θερμοκοιτίδα Νέων Επιχειρήσεων Χανίων – Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία» και οι αρμοδιότητές τους μεταφέρονται στη Διεύθυνση Μικρών και μεσαίων Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, ρυθμίζονται δε ζητήματα εκκαθάρισής τους (άρθρο 16), θεσπίζονται ρυθμίσεις για την απορρόφηση της εταιρείας «ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε.» από την εταιρεία «ΕΤΕΑΝ Α.Ε.» (άρθρο 17), καθώς και για τη συγχώνευση των εταιριών ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε., ΕΚΕΠΥ Α.Ε. και ΕΤΑΚΕΙ Α.Ε. (άρθρο 18), προβλέπεται η απόσχιση του κλάδου πιστοποίησης και εργαστηρίων της ΕΛΟΤ Α.Ε. και η εισφορά του στην εταιρεία ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε. (άρθρο 19), και διευκρινίζονται θέματα δανείων και πιστώσεων που χορηγούνται στο πλαίσιο συνεπένδυσης κεφαλαί-

ων από προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. (άρθρο 20).

Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 21-35) του Νσχ ρυθμίζονται επί μέρους ζητήματα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Μεταξύ άλλων, παρέχεται στους οφειλέτες των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.), που δεν έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης ή έχουν εκπέσει του δικαιώματος συνέχισης προηγούμενων ρυθμίσεων, η δυνατότητα εκ νέου υπαγωγής τους σε ρυθμίσεις αποπληρωμής οφειλών και αναστέλλεται η λήψη αναγκαστικών μέτρων εις βάρος τους (άρθρο 21), θεσπίζεται ως διαρκές το αδίκημα της μη καταβολής των εργοδοτικών εισφορών εφόσον ξεπερνούν τις 150.000 ευρώ (άρθρο 22), αντικαθίσταται η περ. γ' της παραγράφου 11 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 και ορίζεται ότι δεν εξαιρούνται της επιπλέον μηνιαίας εισφοράς όσοι έχουν συνταξιοδοτηθεί λόγω αυτοδίκαιης λύσης της εργασιακής σχέσης και συνταξιοδοτούνται από ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (άρθρο 23), ορίζεται ότι ειδικώς για τους συνταξιούχους που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας ή λόγω θανάτου, το ποσό της οποίας είναι μικρότερο των τετρακοσίων (400) ευρώ, τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και το επίδομα αδείας, δεν μπορούν να είναι μεγαλύτερα των ποσών που ελάμβαναν με βάση τις προϊσχύσασες του ν. 3845/2010 διατάξεις (άρθρο 24), επανακαθορίζεται η ειδική αποζημίωση που καταβάλλεται στους ιατρούς των Υγειονομικών Επιτροπών Αναπηρίας (άρθρο 26), ορίζεται ότι ο Ενιαίος Πίνακας Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας εκδίδεται με κοινή υπουργική απόφαση (άρθρο 28), παρέχεται η δυνατότητα στους Υπουργούς Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης να αποσπούν με απόφασή τους στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., κατά το μεταβατικό στάδιο λειτουργίας του, υπαλλήλους των Υπουργείων τους ή Ν.Π.Δ.Δ. (άρθρο 30), και ορίζεται ότι οι ιατροί των φορέων που εντάχθηκαν στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. μπορούν να παρέχουν, από 1.1.2012, ιατρική περίθαλψη στους ασφαλισμένους του Οργανισμού και στα ιδιωτικά ιατρεία τους μετά τη λήξη του ωραρίου εργασίας (άρθρο 31), καθώς και ότι τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και οι Δικηγόροι που υπηρετούν με οιαδήποτε έννομη σχέση στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και στους λοιπούς εντασσόμενους στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. φορείς εκπροσωπούν τον Οργανισμό ενώπιον των Δικαστικών Αρχών (άρθρο 32).

II. Παρατηρήσεις επί των επί μέρους άρθρων του Νσχ

1. Επί του άρθρου 1

α) Επί της παρ. 4β: Στο τέλος της παρ. 4β, μετά τις λέξεις «...και κάθε άλλο σχετικό θέμα» πρέπει να τεθούν εισαγωγικά.

β) Επί των παρ. 9 και 10: Συμφώνως προς την παρ. 9 του παρόντος, «οι

πράξεις πρόσληψης και λύσης της σύμβασης εργασίας για οποιοδήποτε λόγο του προσωπικού που υπηρετεί στο δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ. και στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου καθώς και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου εφόσον παρέχεται δυνατότητα ανανέωσης, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Σκοπός της ρύθμισης, κατά την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 1), είναι το γεγονός ότι, για το προσωπικό αυτό, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Π.Δ. 410/1988) οι πράξεις πρόσληψης δεν δημοσιεύονταν». Επισημαίνεται, πάντως, ότι από την ως άνω νομοθεσία δεν προβλέπεται ρητώς η δημοσίευση και άλλων πράξεων που αφορούν τον πυρήνα της υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, όπως είναι οι πράξεις ανάκλησης πρόσληψης, μεταφοράς, μετάταξης και καταγγελίας των συμβάσεων αυτών. Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, συνεπώς, προτείνεται η συμπλήρωση της διάταξης και με τις ανωτέρω πράξεις. Παρατηρείται, επίσης, ότι η προτεινόμενη ρύθμιση δεν καταλαμβάνει ανάλογες πράξεις υπηρεσιακής κατάστασης και άλλων κατηγοριών προσωπικού ιδιωτικού δικαίου, ιδίως των υπαλλήλων επί θητεία, όσων παρέχουν υπηρεσίες με σχέση έμμισθης εντολής, καθώς και του προσωπικού που απασχολείται δυνάμει μίσθωσης έργου, εφόσον παρέχεται δυνατότητα ανανέωσης. Θα μπορούσε, επομένως, η προτεινόμενη ρύθμιση να συμπεριλάβει και αυτές τις κατηγορίες προσωπικού, ώστε να είναι και αυτές δημοσιευτές για τον ίδιο νομικό λόγο.

Επισημαίνεται περαιτέρω ότι, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα ήταν σκόπιμη η τροποποίηση και συμπλήρωση με την ως άνω ρύθμιση των άρθρων 5 παρ. 2 και 7 παρ. 3 και 6 του ν. 3469/2006 «Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 131), τα οποία καθορίζουν τις περιπτώσεις και τον τρόπο καταχώρισης της δημοσιευτέας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ύλης, αντί της θέσπισής της ως αυτοτελούς ρύθμισης, χωρίς αναφορά σε υφιστάμενο νομοθέτημα. Το ίδιο ισχύει και για την παρ. 10 του ίδιου άρθρου.

γ) Επί της παρ. 13: Προβληματισμός δημιουργείται, εν προκειμένω, ως προς το εάν η ως άνω διάταξη είναι πράγματι ερμηνευτική κατά την έννοια του άρθρου 77 παρ. 2 του Συντάγματος, οπότε έχει αναδρομική ισχύ και ανατρέχει στον χρόνο ψήφισης της ερμηνευομένης, ή όχι, οπότε συνιστά νέα ρύθμιση και ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση του Νσχ (σελ. 4), «Με την παρ. 13 ερμηνεύεται αυθεντικά η περ. ζ της παρ. 7 του άρθρου 33 του ν. 4024/2011, προκειμένου να καταστεί σαφές, ότι η διάταξη καταλαμβάνει μόνο όσους κατά το χρόνο δημοσίευσης του ν. 4024/2011 είχαν οριστεί και ασκούσαν ήδη καθήκοντα προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ως αναπληρωτές και όχι τους Διευθυντές που κατά τις κείμενες διατάξεις έχουν γενικά τη δυνατότητα αναπλή-

ρωσης σε περίπτωση κωλύματος του Γενικού Διευθυντή». Επιπροσθέτως, η προτεινόμενη ρύθμιση εισάγεται με την πανηγυρική διατύπωση «Η αληθής έννοια της περ. ζ) της παρ. 7 του άρθρου 33 του ν. 4024/2011 (...)». Επισημαίνεται συναφώς ότι, για να είναι η προτεινόμενη διάταξη γνήσια ερμηνευτική, πρέπει η ερμηνευόμενη να έχει ασαφή ή αμφίβολη έννοια (η προϋπόθεση της ασάφειας ελέγχεται δικαστικώς, βλ. ΣτΕ [Ολ] 5123/1996, Αρμ 1996, σελ. 1531, ΣτΕ [Τμ. Β΄] 2700/2003, ΔΦΝ 2004, σελ. 1247), όπως και να περιέχει κενό ή αντινομία, στοιχεία τα οποία δημιουργούν αβεβαιότητα και, ως εκ τούτου, καθιστούν αναγκαία την ερμηνεία της κατά τρόπο που να της προσδίδει συγκεκριμένη πλέον έννοια (βλ. Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 4η έκδ., 2005, σελ. 224, Π. Παραρά, Σύνταγμα 1975-Corpus, II, Κοινοβουλευτικό Δίκαιο, άρθρο 77, 1985, αρ. 3, σελ. 471 επ., Φ. Σπυρόπουλο, Συνταγματικό Δίκαιο, 2006, σελ. 100).

2. Επί του άρθρου 2

α) Επί της παρ. 4: Για λόγους σαφήνειας προτείνεται η αναδιατύπωση της προτεινόμενης παραγράφου ως ακολούθως: «Δανειακές συμβάσεις, που έχουν συναφθεί οποτεδήποτε έως τη δημοσίευση του παρόντος (...)».

β) Επί της παρ. 7: Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας κρίνεται σκόπιμη η θέσπιση της προτεινόμενης ρύθμισης με αντικατάσταση της παρ. 4 του άρθρου 259 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α΄ 87), η οποία ρυθμίζει το ίδιο ζήτημα με διαφορετικό τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, οι δύο διατάξεις δεν μπορούν να ισχύουν παράλληλα.

3. Επί του άρθρου 4 παρ. 2

Με τις διατάξεις της παρ. 2 ορίζεται ότι το Δημόσιο, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και οι δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις ή αμιγείς δημοτικές επιχειρήσεις που υπόκεινται σε φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), δεν υποχρεούνται να αποδώσουν τον ΦΠΑ που αναλογεί σε υπηρεσίες που παρείχαν μέχρι την 31.12.2011. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι πράξεις επιβολής ΦΠΑ ή προστίμων που αφορούν στις υπηρεσίες αυτές παύουν να ισχύουν, εφόσον δεν έχουν καταστεί με οποιονδήποτε τρόπο οριστικές μέχρι τη δημοσίευση του νόμου, καθώς και ότι διαγράφονται τα ποσά που έχουν βεβαιωθεί βάσει πράξεων, που, συμφώνως προς τα ανωτέρω, παύουν να ισχύουν.

Δεδομένου ότι ο ΦΠΑ επιβάλλεται δυνάμει διατάξεων ευρωπαϊκού δικαίου (Οδηγία 2006/112/ΕΚ), και λαμβανομένου υπόψη ότι ποσοστό επί των εσόδων από τον ΦΠΑ συνιστά ίδιο πόρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. σχετικώς Απόφαση 2007/436/ΕΚ του Συμβουλίου της 7.6.2007 για το σύστημα των ίδιων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και Κανονισμό 1553/89 του

Συμβουλίου της 29.5.1989 για το ομοιόμορφο οριστικό καθεστώς είσπραξης των ιδίων πόρων που προέρχονται από τον φόρο επί της προστιθέμενης αξίας), δημιουργείται προβληματισμός κατά πόσον διάταξη εθνικού δικαίου με την οποία κατ' ουσίαν θεσπίζεται αναδρομικώς απαλλαγή υπέρ συγκεκριμένης κατηγορίας υποκειμένων σε ΦΠΑ προσώπων, και διαγράφονται βεβαιωμένα έσοδα από ΦΠΑ, είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης και, κυρίως, με την Οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου της 28.11.2006 σχετικώς με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας.

4. Επί του άρθρου 4 παρ. 14

Με τις διατάξεις της παρ. 15 του άρθρου 4 προστίθεται νέο άρθρο 67B υπό τον τίτλο «Έμμεσες τεχνικές ελέγχου» στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) που κυρώθηκε με τον ν. 2238/1994. Συγκεκριμένως, ορίζεται ότι ο προσδιορισμός των ακαθάριστων εσόδων και των κερδών των επιτηδευματιών για την επιβολή του φόρου εισοδήματος, του ΦΠΑ και των λοιπών φορολογιών μπορεί να διενεργείται και με την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις ακόλουθες «τεχνικές ελέγχου»: (α) της αρχής των αναλογιών, (β) της ανάλυσης ρευστότητας του φορολογούμενου, (γ) της καθαρής θέσης του φορολογούμενου, (δ) της σχέσης της τιμής πώλησης προς τον συνολικό όγκο κύκλου εργασιών, και (ε) το ύψος των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά. Προβλέπεται, επίσης, ότι το ειδικότερο περιεχόμενο των ανωτέρω «τεχνικών ελέγχου» και ο τρόπος εφαρμογής τους καθορίζεται με υπουργική απόφαση.

Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, οι μέθοδοι αυτές, εφαρμόζονται «διεθνώς από πολλές φορολογικές διοικήσεις, στις περιπτώσεις που τα βιβλία και στοιχεία του επιτηδευματία δεν απεικονίζουν την πραγματική οικονομική του κατάσταση ή υφίσταται αδικαιολόγητος πλουτισμός σε κινητή και ακίνητη περιουσία φυσικών ή νομικών προσώπων ή υπερβολικές δαπάνες που δεν δικαιολογούνται από τα δηλωθέντα εισοδήματα της επιχείρησης ή και του φορολογούμενου φυσικού προσώπου». Επισημαίνεται, πάντως, ότι από τη διατύπωση της προτεινόμενης διάταξης («Ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων με έλεγχο μπορεί να διενεργείται και με την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις κατωτέρω τεχνικές ελέγχου») συνάγεται ότι η χρήση των προτεινόμενων «τεχνικών ελέγχου» δεν θα γίνεται μόνο στις περιπτώσεις που από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι τα βιβλία του επιτηδευματία δεν απεικονίζουν την πραγματική οικονομική του κατάσταση λόγω εξεύρεσης κινητής και ακίνητης περιουσίας που προέρχεται από μη δηλωθέντα εισοδήματα, αλλά οποτεδήποτε θεωρήσει αυτό σκόπιμο η ελεγκτική αρχή. Η χρήση, όμως, εναλλακτικών μεθόδων υπολογισμού του φορολογητέου εισοδήματος, οι οποίες ούτε έχουν γενική εφαρμογή επί του συνόλου των

φορολογουμένων (όπως, επί παραδείγματι, το σύστημα τεκμηρίων των άρθρων 16 και 17 του ΚΦΕ), αλλά ούτε και εφαρμόζονται μόνο όταν η φορολογική αρχή αδυνατεί να προσδιορίσει τις φορολογικές υποχρεώσεις του επιτηδευματία βάσει των λογιστικών του βιβλίων λόγω αποδεδειγμένης ανεπάρκειας ή ανακρίβειάς τους, αντίκειται στην αρχή της ισότητας. Και αυτό διότι η χρησιμοποίηση διαφορετικών βάσεων υπολογισμού του φόρου σε πρόσωπα που, κατά τα λοιπά, υπάγονται στο ίδιο φορολογικό καθεστώς είναι ανεκτή μόνο εφόσον διαπιστώνεται ότι έχουν υποπέσει σε ουσιαστικές παραβάσεις που διαφοροποιούν την κατάστασή τους σε σχέση με τους υπόλοιπους φορολογουμένους και, κατά τούτο, δικαιολογούν την υπαγωγή τους σε διαφορετική και, κατά τεκμήριο, δυσμενέστερη φορολογική μεταχείριση.

Εξ άλλου, η προσφυγή της φορολογικής αρχής σε εναλλακτικές μεθόδους προσδιορισμού του εισοδήματος, όταν ο φορολογούμενος έχει συμμορφωθεί πλήρως με τη λογιστική και φορολογική νομοθεσία και δεν αμφισβητείται το κύρος των βιβλίων του, αντίκειται και στην αρχή της χρηστής διοίκησης. Αυτό προβλέπεται, εξ άλλου, ρητώς και στο άρθρο 30 παρ. 1 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (π.δ. 186/1992), συμφώνως προς το οποίο, πλην της περίπτωσης αιτιολογημένης διαπίστωσης συγκεκριμένων παραβάσεων που καθιστούν τα βιβλία και στοιχεία ανεπαρκή και ανακριβή, «ο προϊστάμενος της αρμόδιας ΔΟΥ υποχρεούται να αναγνωρίζει τα δεδομένα που προκύπτουν από [τα βιβλία και στοιχεία], κατά τον προσδιορισμό των κατά περίπτωση φορολογικών υποχρεώσεων του επιτηδευματία».

Πέραν αυτών, η θέσπιση των προτεινόμενων «έμμεσων τεχνικών ελέγχου» αντίκειται και στην αρχή της φορολόγησης βάσει της φοροδοτικής ικανότητας στο μέτρο που: (α) ο προσδιορισμός του ύψους της φορολογικής υποχρέωσης δεν θα συναρτάται πλέον μόνον προς τα ακαθάριστα έσοδα και τα κέρδη του φορολογουμένου, τα οποία και αποτελούν αντικείμενο του ΦΠΑ και του φόρου εισοδήματος, αντιστοίχως, αλλά και από την «τεχνική ελέγχου» που, κατά την κρίση της, θα εφαρμόζει σε κάθε περίπτωση η ελεγκτική αρχή, και (β) ως κριτήριο φοροδοτικής ικανότητας για την επιβολή φόρου εισοδήματος δεν θα λαμβάνεται το πραγματικό ή, έστω, το τεκμαρτώως προσδιοριζόμενο εισόδημα (και, αντιστοίχως, για τον ΦΠΑ, τα ακαθάριστα έσοδα), αλλά προσδιοριστικά κριτήρια, όπως η «ρευστότητα» ή η «καθαρή θέση» ή «σχέση της τιμής πώλησης προς τον συνολικό όγκο του κύκλου εργασιών».

Ανεξαρτήτως των ανωτέρω, στον βαθμό που με τις προτεινόμενες διατάξεις εισάγεται εναλλακτική βάση υπολογισμού του αντικειμένου του φόρου υπό την έννοια της θέσπισης ενός συστήματος τεκμαρτού προσδιορισμού των εσόδων και των κερδών των επιτηδευματιών, παρατηρείται, ενόψει της

γενικότητας και του αφηρημένου χαρακτήρα των ρυθμίσεων, ότι ο ειδικότερος προσδιορισμός του περιεχομένου τους δεν μπορεί να αποτελέσει, κατ' άρθρο 78 παρ. 4 του Συντάγματος, αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Επισημαίνεται, ειδικότερα, ότι ως προς το ζήτημα της εφαρμογής «έμμεσων τεχνικών ελέγχου» για τον προσδιορισμό του οφειλόμενου ΦΠΑ, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις, ενδεχομένως, δεν βρίσκονται σε αρμονία ούτε προς την Οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου της 28.11.2006 σχετικώς με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, η οποία δεν προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν εναλλακτική/τεκμαρτή βάση υπολογισμού των ακαθάριστων εσόδων των υποκειμένων στον φόρο αυτό.

Περαιτέρω, και δεδομένου ότι με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται ζητήματα, κατ' ουσίαν, εξωλογιστικού προσδιορισμού των φορολογικών υποχρεώσεων των επιτηδευματιών, παρατηρείται ότι, από νομοτεχνικής πλευράς, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα έπρεπε, ενδεχομένως, να ενταχθούν στην παρ. 3 του άρθρου 30 του ΚΦΕ ως προς το σκέλος του προσδιορισμού των ακαθάριστων εσόδων, και στο άρθρο 32 του ΚΦΕ ως προς το σκέλος του προσδιορισμού των κερδών.

5. Επί του άρθρου 4 παρ. 15

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η επιβολή προστίμου από 10.000 ευρώ έως 100.000 ευρώ (αναλόγως του ύψους των ακαθάριστων εσόδων τους) στις Α.Ε. και τις Ε.Π.Ε. για τις οποίες δεν έχει συνταχθεί πιστοποιητικό «ως προς την εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων σε φορολογικά αντικείμενα» από τους νόμιμους ελεγκτές τους. Αυτονόητο είναι ότι το πρόστιμο αυτό δεν επιβάλλεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, συμφώνως προς την ΑΥΟ πολ.1159/2011 (ΦΕΚ Β' 1657), οι νόμιμοι ελεγκτές έχουν συντάξει έκθεση με αρνητικό συμπέρασμα ή αδυναμία έκφρασης συμπεράσματος.

6. Επί του άρθρου 5

Με την παρ. 5 του προτεινόμενου άρθρου τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3887/2010 ως προς την υποχρέωση τήρησης των νέων, αυστηρότερων ορίων εκπομπών ρύπων, τα οποία ορίζει το πρότυπο Euro 5 της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου περί εκδόσεως άδειας κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ..

Σχετικώς σημειώνεται ότι, δυνάμει της ισχύουσας παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3887/2010, άδειες Φ.Δ.Χ. εκδοθείσες μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 3887/2010, εξακολουθούν να ισχύουν υπό τους όρους έκδοσής τους. Μετά την παρέλευση πέντε ετών από την έναρξη ισχύος του νόμου, σε περίπτωση μεταβίβασης των αδειών, οι νέοι κάτοχοί τους υποχρεούνται να αντικατα-

στήσουν τα οχήματά τους με άλλα, νεώτερης τεχνολογίας, κατηγορίας εκπομπών τουλάχιστον Euro 4. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι μεταβιβάσεις λόγω κληρονομικής διαδοχής.

Εν προκειμένω θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί, εάν η υποχρέωση τήρησης των νέων ορίων εκπομπών ρύπων του προτύπου Euro 5 θα αφορά και τους νέους κατόχους των αδειών. Ο προβληματισμός αφορά επίσης και τη διατηρούμενη καθολική εξαίρεση από την υποχρέωση αντικατάστασης των οχημάτων με άλλα νεώτερης αντιρρυπαντικής τεχνολογίας, προκειμένου περί μεταβιβάσεων αδειών Φ.Δ.Χ. λόγω κληρονομικής διαδοχής, η οποία απαιτεί αναλυτικότερη θεμελίωση [βλ. και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής της 20.9.2010 επί του Νοσχ «Οδικές εμπορευματικές μεταφορές» (ν. 3887/2010), παράτ. υπ' αριθμ. 12].

Περαιτέρω, με την παρ. 6 του προτεινόμενου άρθρου τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3887/2010. Επειδή η θεσπιζόμενη με την ανωτέρω διάταξη μεταβατική περίοδος (από την έναρξη ισχύος του ν. 3887/2010 μέχρι την 30.6.2013) αφορά και άλλες διατάξεις του ν. 3887 (βλ. άρθρο 2 παρ. 6 και άρθρο 5 παρ. 4 και 5), σκόπιμο θα ήταν να αντικατασταθεί η προτεινόμενη διάταξη ως εξής: «1. Για την εφαρμογή του νόμου αυτού, ως μεταβατική περίοδος ορίζεται η χρονική περίοδος που αρχίζει με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και λήγει την 29η Φεβρουαρίου 2012» (βλ. και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, όπ. π.).

7. Επί του άρθρου 6

Για λόγους πληρότητας και νομοτεχνικής αρτιότητας, ενδείκνυται, ενδεχομένως, να αναδιατυπωθεί η παρ. 2 του προστιθέμενου, με την παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου, μετά το άρθρο 38 του ν.δ. 3026/1954, άρθρου 38 Α, ως ακολούθως: «2. Επιτρέπεται ιδίως η δημοσίευση και κυκλοφορία επαγγελματικών καταχωρήσεων, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, σε εφημερίδες, περιοδικά ή σελίδες του Διαδικτύου (Internet), με στοιχεία επικοινωνίας και αναφορά είτε σε τίτλους σπουδών που αφορούν σε επιστημονική ειδίκευση δικηγόρου – φυσικού προσώπου, είτε σε τομέα δραστηριότητας».

Στην παρ. 3 του ως άνω προστιθέμενου άρθρου τίθενται απαγορεύσεις ως προς την προβολή ή «δημοσιοποίηση» δικηγόρου ή δικηγορικής εταιρείας. Μεταξύ άλλων, απαγορεύεται η προβολή δικηγόρων και δικηγορικών εταιρειών «να περιέχει ονόματα πελατών εκτός αν υπάρχει η συναίνεσή τους και εφόσον πρόκειται για καταλόγους δικηγόρων ή για εκδόσεις που αφορούν δικηγόρους» [παρ. 3 στοιχ. ε)]. Σημειώνεται, καταρχάς, ότι, εφόσον πρόκειται περί προσωπικών δεδομένων των πελατών φυσικών προσώπων των δικηγόρων και των δικηγορικών εταιρειών, θα ήταν, ενδεχομένως, ακριβέστερο να γίνεται χρήση στην ως άνω προτεινόμενη διάταξη του όρου

«συγκατάθεση» αντί του όρου «συναίνεση».

Για λόγους πληρότητας, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να διευκρινισθεί εάν υπό το στοιχ. στ) περιλαμβάνονται οι ιστοσελίδες τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών καναλιών και οι εκπομπές τους μέσω του Διαδικτύου.

Εξ άλλου, με την παρ. 4 του ως άνω προστιθέμενου άρθρου επιβάλλεται απαγόρευση «σε δικηγόρο είτε ατομικά είτε ως μέλος δικηγορικής εταιρίας να δίνει συνεντεύξεις στον Τύπο, έντυπο και ηλεκτρονικό, αναπαράγοντας τη δημοσίευση στοιχείων ή πληροφοριών σε σχέση με εκκρεμούσα υπόθεση ενώπιον της Δικαιοσύνης».

Δεδομένου ότι στην Αιτιολογική Έκθεση δεν περιγράφεται ειδικότερα ο σκοπός αυτής της διάταξης, η φράση «αναπαράγοντας τη δημοσίευση στοιχείων ή πληροφοριών σε σχέση με εκκρεμούσα υπόθεση ενώπιον της Δικαιοσύνης» χρήζει διευκρίνισης.

α) Ειδικότερα, δεν καθίσταται σαφές εάν η ως άνω απαγόρευση επιβάλλεται ειδικώς στους δικηγόρους προκειμένου περί των εκκρεμών υποθέσεων που χειρίζονται οι ίδιοι, ή πρόκειται περί γενικής απαγόρευσης, η οποία επιβάλλεται σε όλους τους δικηγόρους ανεξαιρέτως για κάθε εκκρεμή υπόθεση ενώπιον της Δικαιοσύνης. Σε περίπτωση γενικής απαγόρευσης, η ρύθμιση μπορεί να αφορά σε θέματα ενδεχόμενης επιρροής μέσω των ΜΜΕ σε σχέση με εκκρεμούσα υπόθεση ενώπιον της Δικαιοσύνης, και ζητήματα έμμεσης προβολής δικηγόρων, σε περίπτωση, δε, ειδικής απαγόρευσης, η διάταξη μπορεί να αναφέρεται και στη σχέση εμπιστοσύνης, και ιδίως επαγγελματικού απορρήτου, μεταξύ των δικηγόρων και των πελατών τους.

β) Περαιτέρω θα πρέπει να διευκρινισθεί κατά πόσον η ρύθμιση αφορά στη δημοσιοποίηση στοιχείων και πληροφοριών εκκρεμούς υπόθεσης ή την αναπαραγωγή ήδη δημοσιευμένων στοιχείων και πληροφοριών, στην τελευταία δε περίπτωση, να καταστεί σαφής η έννοια του όρου «δημοσίευση» για την εφαρμογή της διάταξης.

γ) Τέλος, από τον ως άνω γενικό χαρακτήρα διατύπωσης της προτεινόμενης διάταξης δημιουργείται, ενδεχομένως, ευρύ κανονιστικό πεδίο για τη ρύθμιση, το οποίο θα μπορούσε, κατά περίπτωση, να θίγει την ελευθερία έκφρασης των δικηγόρων, ιδίως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευση, διά της συνέντευξης, στοιχείων δεν θίγει την ως άνω σχέση εμπιστοσύνης ούτε συνεπάγεται αθέμιτη επιρροή σε σχέση με εκκρεμούσα υπόθεση ενώπιον της Δικαιοσύνης ή προσπορισμό προσωπικού οφέλους λόγω προβολής από τον δικηγόρο.

Επίσης, με την ίδια παράγραφο, τροποποιούνται διατάξεις του π.δ. 81/2005 περί δικηγορικών εταιρειών. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, θεσπίζεται δυνατότητα ίδρυσης υποκαταστημάτων των δικηγορικών εταιρειών στην ημεδαπή. Σχετικώς παρατηρείται ότι, για λόγους ίσης μεταχείρισης ως προς

την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών, θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί ρητώς ανάλογη δυνατότητα και προκειμένου περί δικηγόρων (φυσικών προσώπων).

Η προστιθέμενη, με την προτεινόμενη παρ. 7, φράση στο τέλος του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 219 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999) πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «και στον αρμόδιο για τον πλειστηριασμό υπάλληλο».

8. Επί του άρθρου 6 παρ. 8, 9 και 10

α) Επί της παρ. 8: Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και ενότητας της ρυθμιστέας ύλης, η προτεινόμενη ρύθμιση της παραγράφου 8 του παρόντος θα έπρεπε να προστεθεί ως αυτοτελής περίπτωση στην παρ. 7 του άρθρου 33 του ν. 4024/2011, το οποίο ρυθμίζει τις εξαιρέσεις από την προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα. Σε κάθε περίπτωση, η διατύπωση της προτεινόμενης ρύθμισης δεν πρέπει να ξεκινά ως «1γ)», διότι δημιουργεί την εντύπωση ότι αντικαθιστά όλη την περίπτωση 1γ, ενώ δεν προκύπτει ότι αυτή είναι η βούληση του νομοθέτη.

Κατά τα λοιπά, ως προς τον θεσμό της προσυνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας, αναφερόμαστε στην παρατήρηση υπ' αριθ. 10 της από 17.10.2011 Έκθεσης της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του Νοσχ «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο-βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (ν. 4024/2011).

β) Επί της παρ. 10: Συμφώνως προς το άρθρο 66 παρ. 1 του ν. 4002/2011 «(...)1. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση εποπτεύοντος Υπουργού: α) οι ανώνυμες εταιρείες με την επωνυμία "Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε. (Κ.Ε.Δ. Α.Ε.)", "Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού Α.Ε. (Ο.Δ.Δ.Υ. Α.Ε.)", "Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Α.Ε. (Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.)", "Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Α.Ε.", "Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε. (Ο.Σ.Κ. Α.Ε.)", "Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.Ε.Π.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε.)", "ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε.", "Ελληνικός Οργανισμός Μικρών - Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας Α.Ε. (Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. Α.Ε.)"(...) μπορεί, αν επιβαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό άμεσα ή έμμεσα ή αν επιδιώκουν παρεμφερή σκοπό ή για τον εξορθολογισμό του κόστους λειτουργίας τους: αα) να καταργούνται, να συγχωνεύονται ή να διασπώνται με απορρόφηση ή με σύσταση νέων εταιρειών ή με απορρόφηση και σύσταση νέων εταιρειών ή/και ββ) να αποσπώνται από αυτά περιουσιακά στοιχεία ή επιχειρηματικές μονάδες ως κλάδος ή τμήμα και να εισφέρονται σε άλλη ανώνυμη εταιρεία ή/και να μεταφέρεται και να ανατίθεται η ασκούμενη δραστηριότητα ή ο επιδιωκόμενος σκο-

πός σε άλλο νομικό πρόσωπο (...)).

Περαιτέρω, με το άρθρο 34 παρ. 6 επ. του ν. 4024/2011 ορίζεται ότι «6. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των νομικών προσώπων που συγχωνεύονται ή λύονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 57 έως και 64 και 66 του ν. 4002/2011 εντάσσονται από 1.1.2012 στην εργασιακή εφεδρεία της παρ. 7 του άρθρου 37 του ν. 3986/2011, όπως τροποποιείται με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εφόσον μέχρι 30.11.2011 δεν έχουν εκδοθεί οι αποφάσεις μεταφοράς προσωπικού από τα αρμόδια όργανα που προβλέπεται στις ως άνω διατάξεις. 7. Με απόφαση του οργάνου διοίκησης των φορέων υποδοχής των νομικών προσώπων της προηγούμενης παραγράφου, που εκδίδεται το αργότερο μέχρι 31.12.2011, προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, των κατηγοριών ΥΕ και ΔΕ, σε αριθμό ίσο με το προσωπικό των κατηγοριών αυτών που μεταφέρθηκε και εντάχθηκε στον φορέα υποδοχής, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 57 έως και 64, και 66 του ν. 4002/2011, εντάσσεται στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας της παρ. 7 του άρθρου 37 του ν. 3986/2011, όπως η παράγραφος τροποποιείται με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Αν μέχρι την ως άνω ημερομηνία δεν έχει ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία ένταξης του ανωτέρω προσωπικού στο καθεστώς αυτό, το σύνολο του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των κατηγοριών αυτών (ΥΕ και ΔΕ) του φορέα υποδοχής, θεωρείται πλεονάζον και εντάσσεται αυτοδικαίως από 1.1.2012 στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο με την επιφύλαξη των διατάξεων της υποπαραγράφου β' της παραγράφου 7 του άρθρου 37 του ν. 3986/2011, όπως τροποποιείται με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. Κριτήριο ένταξης στην εργασιακή εφεδρεία του ως άνω προσωπικού αποτελεί η προϋπηρεσία του εργαζομένου στο φορέα προέλευσης ή υποδοχής ανά κλάδο ή ειδικότητα, εντασσόμενων στην εργασιακή εφεδρεία όσων έχουν την ολιγότερη προϋπηρεσία στον ίδιο ή συναφή κλάδο ή ειδικότητα».

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπηρετεί στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε.» τίθεται, από 1.1.2012, σε καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, υπό τον όρο ότι δεν έχουν εκδοθεί μέχρι 30.11.2011 οι αποφάσεις μεταφοράς πλεονάζοντος προσωπικού από το διοικούν όργανο. Ειδικώς ως προς το ΥΕ και ΔΕ προσωπικό της εταιρείας, εάν μέχρι την ως άνω ημερομηνία δεν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία ένταξης στο καθεστώς της εφεδρείας αριθμού υπαλλήλων ίσου με το προσωπικό των κατηγοριών αυτών που μεταφέρθηκε και εντάχθηκε στον φορέα υποδοχής, το σύνολο του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορί-

στου χρόνου των κατηγοριών αυτών (ΥΕ και ΔΕ) του φορέα υποδοχής θεωρείται πλεονάζον και εντάσσεται αυτοδικαίως από 1.1.2012 στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο, με την επιφύλαξη των διατάξεων της υποπαραγράφου β' της παραγράφου 7 του άρθρου 37 του ν. 3986/2011. Εάν, δηλαδή, δεν έχουν εκδοθεί οι προαναφερθείσες αποφάσεις ένταξης του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου σε καθεστώς εφεδρείας και μεταφοράς του, το προσωπικό αυτό έχει ήδη τεθεί αυτοδικαίως εκ του νόμου, από 1.1.2012, σε καθεστώς εφεδρείας, έχουν επέλθει τα έννομα αποτελέσματα του θεσμού και έχει προαναγγελθεί η απόλυσή του (βλ. και παρατήρηση υπ' αριθ. 11 της από 17.10.2011 Έκθεσης της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του Νοσχ «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο-βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015», ν. 4024/2011). Κατά τούτο, θέσπιση, με την προτεινόμενη ρύθμιση, δυνατότητας εξαίρεσης «ποσοστών υπαλλήλων συγκεκριμένων κατηγοριών» από το καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, δημιουργεί σειρά νομικών και πραγματικών ζητημάτων σε ό,τι αφορά την ανατροπή της ήδη διαμορφωθείσας κατάστασης, δεδομένου, μάλιστα, ότι η προτεινόμενη ρύθμιση δεν έχει αναδρομική ισχύ και δεν ανατρέχει στον χρόνο έναρξης ισχύος των παρ. 6 και 7 του άρθρου 34 του ν. 4024/2011. Πολύ περισσότερο, που η προτεινόμενη ρύθμιση δεν προσδιορίζει τις εξαιρούμενες κατηγορίες προσωπικού και δεν θέτει συγκεκριμένα, σαφή και αντικειμενικά κριτήρια με τα οποία θα πραγματοποιηθεί η ως άνω εξαίρεση με υπουργική απόφαση, δημιουργώντας ενδεχομένως ζήτημα ίσης μεταχείρισης (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος) με το υπόλοιπο προσωπικό της αυτής κατηγορίας ή ακόμη και με το αντίστοιχο προσωπικό άλλων υπό συγχώνευση ΔΕΚΟ, στις οποίες, πάντως, εφαρμόζεται απαρεγκλίτως το μέτρο της εφεδρείας, καθώς και ζήτημα εφαρμογής των αρχών του κράτους δικαίου, της αμεροληψίας και της διαφάνειας. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν προσδιορίζεται η τύχη του εξαιρούμενου προσωπικού μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχώνευσης και την έγκριση του οργανογράμματος της νέας εταιρείας (εάν θα περάσει εκ των υστέρων από αξιολόγηση για να κριθεί ή όχι ως πλεονάζον, αν θα μεταφερθεί στο σύνολό του στον ΟΣΚ κ.λπ.).

9. Επί του άρθρου 7

α) Με την παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου, και, ειδικότερα, υπό στοιχ. α', μεταφέρεται στον Διευθύνοντα Σύμβουλο της εταιρείας «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου ΑΕ» (ν. 3986/2011), η αρμοδιότητα πρόσληψης του προσωπικού της εταιρείας.

Σημειώνεται ότι η ως άνω αρμοδιότητα ανήκει «αποκλειστικώς» στο Διοι-

κητικό Συμβούλιο του Ταμείου, δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3986/2011, η οποία δεν αντικαθίσταται ρητώς με τις προς ψήφιση διατάξεις.

β) Συμφώνως προς την παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου, και, ειδικότερα, υπό στοιχ. ε', «Για την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών το Ταμείο μπορεί να αναθέτει την εξεύρεση αγοραστή σε χρηματιστηριακές εταιρίες, οι οποίες είτε θα εγγυώνται τη συνολική αναμενόμενη πρόσοδο είτε θα προσφέρουν τις προς πώληση μετοχές στις τρέχουσες τιμές με ή χωρίς άνοιγμα βιβλίου προσφορών. Στην περίπτωση αυτή οι χρηματιστηριακές εταιρίες προσλαμβάνονται σύμφωνα με τις διαδικασίες του Κανονισμού της παραγράφου 4 του άρθρου 8 [του ν. 3986/2011]», οι δε «σχετικές χρηματιστηριακές συναλλαγές» δεν υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου που προβλέπεται με το άρθρο 9 παρ. 4 του ν. 3986/2011.

Επισημαίνεται ότι, κατ' άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος, «Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: (...) β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει».

Εξ άλλου, κατ' άρθρο 9 παρ. 4 του ν. 3986/2011, ο ως άνω έλεγχος νομιμότητας χωρεί, «εφόσον το τίμημα ή το χρηματικό αντάλλαγμα της αξιοποίησης [περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου] υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ».

Περαιτέρω, κατ' άρθρο 19 παρ. 7 του π.δ. 774/1980, «Οργανισμός Ελεγκτικού Συνεδρίου», ο ως άνω έλεγχος διενεργείται από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αφορά, αποκλειστικώς, τη νομιμότητα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης και όχι την επιλογή μεταξύ πλειόνων, εξίσου νόμιμων, μεθόδων υποχρεωτικής, ως εκ της φύσεως των συγκεκριμένων μετοχών, χρηματιστηριακής συναλλαγής, με άδηλο, εν πολλοίς, αποτέλεσμα.

γ) Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα ήταν σκόπιμο η προτεινόμενη ρύθμιση της παρ. 21 να περιληφθεί στον ν. 3229/2004, ο οποίος διέπει τη λειτουργία της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.).

δ) Με την παρ. 22 του προτεινόμενου άρθρου τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 4002/2011, η οποία διέπει τη σύσταση στην Ε.Ε.Ε.Π. της Συμβουλευτικής Επιτροπής Παιγνίων και τη συγκρότησή της με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι, ως μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Παιγνίων, ορίζονται εκπρόσωποι των κύριων φορέων της ελληνικής αγοράς παιγνίων, φορέων που προωθούν το υπεύθυνο παιχνίδι και την ασφάλεια των διαδικτυακών συναλλαγών, καθώς και προσωπικότητες εγνωσμένου κύρους και υψηλής επιστημονικής κατάρτισης με ακαδημαϊκή ή επαγγελματική εξειδίκευση στο αντικείμενο.

Δεδομένου ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή διατυπώνει την άποψή της κατόπιν ερωτημάτων της Ε.Ε.Ε.Π., επί θεμάτων βελτίωσης της λειτουργίας της αγοράς, επί των κανονιστικών αποφάσεων τις οποίες εκδίδει η Ε.Ε.Ε.Π., καθώς και επί κάθε άλλου σχετικού θέματος, και ενόψει του ότι, διά της παρ. 10 του προτεινόμενου άρθρου, η Ε.Ε.Ε.Π. τρέπεται σε ανεξάρτητη αρχή, θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο η επιλογή των μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής να γίνεται κατά τρόπο διαφανή και αντικειμενικό και να ορισθούν, έστω ενδεικτικώς, οι κύριοι φορείς της ελληνικής αγοράς παιγνίων και φορέων που προωθούν το υπεύθυνο παιχνίδι και την ασφάλεια των διαδικτυακών συναλλαγών.

10. Επί του άρθρου 8

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι οι αναφερόμενοι στο άρθρο 5 παρ. 7α του ν. 3592/2007 «Συγκέντρωση και αδειοδότηση Επιχειρήσεων Μέσων Ενημέρωσης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 161) ως νομίμως λειτουργούντες τηλεοπτικοί σταθμοί εθνικής εμβέλειας και περιφερειακοί τηλεοπτικοί σταθμοί, εξακολουθούν να λειτουργούν νομίμως μέχρι την έκδοση της απόφασης για τη χορήγηση αδειών παροχής περιεχομένου επίγειας ψηφιακής εκπομπής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 13 του ίδιου νόμου, υπό τον όρο της συμμετοχής τους στην οικεία διαγωνιστική διαδικασία, η οποία θα διενεργηθεί κατά τις διατάξεις του ως άνω νόμου. Ειδικώς για τους περιφερειακούς τηλεοπτικούς σταθμούς, θεσπίζεται επιπλέον, ως όρος για τη νόμιμη λειτουργία τους, η υποβολή αίτησης κατά τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 3592/2007, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, και η έγκριση από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.) της ψηφιακής εκπομπής του αναλογικού τους προγράμματος (παρ. 1 και 2 του παρόντος). Η εν λόγω διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 3592/2007 αφορά στη δυνατότητα των νομίμως λειτουργούντων τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής (ή τοπικής) εμβέλειας και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να εκπέμπουν παράλληλως το αναλογικό τους πρόγραμμα με ψηφιακή τεχνολογία, για το διάστημα από την έναρξη ισχύος του εν λόγω νόμου μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος σχετικώς με τη χορήγηση αδειών τηλεοπτικού προγράμματος και αδειών χρήσης συχνότητας για τη μετάδοση επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης (άρθρο 13 παρ. 5 ν. 3592/2007).

Επίσης, ορίζεται ότι η προβλεπόμενη από τη διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 49 του ν. 3905/2010 (ΦΕΚ 219 Α') προθεσμία για την έκδοση προκήρυξης με αντικείμενο τη χορήγηση αδειών ραδιοφωνικών σταθμών παρατείνεται, αφότου έληξε, μέχρι την 31.12.2012 (παρ. 4 του παρόντος).

Τέλος, με τη διάταξη της παρ. 3 προβλέπεται ότι η ημερομηνία παύσης με-

τάδοσης τηλεοπτικού σήματος με αναλογικό τρόπο ορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του Υπουργού στον οποίο ανατίθενται εκάστοτε οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και της Γενικής Γραμματείας Μέσων Ενημέρωσης, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας έξη (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του υπό συζήτηση και ψήφιση Νοχ.

α. Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, με την προτεινόμενη διάταξη, επιταχύνονται οι διαδικασίες που θα οδηγήσουν αφενός μεν στην ψηφιακή αδειοδότηση των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών της χώρας, αφετέρου δε στην οριστική παύση της αναλογικής μετάδοσης του τηλεοπτικού σήματος και την οριστική μετάβαση στη ψηφιακή εκπομπή. «Στο πλαίσιο αυτό προγραμματίζεται να έχει ολοκληρωθεί η διαμόρφωση των απαραίτητων νομοθετικών διατάξεων για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση (έως τον Ιούνιο 2012), να έχουν εκδοθεί σταδιακά από το ΕΣΡ οι προκηρύξεις για τη χορήγηση αδειών (έως τον Δεκέμβριο 2012) και να έχουν εκδοθεί οι άδειες παροχής περιεχομένου επίγεια ψηφιακής τηλεόρασης (έως τον Δεκέμβριο του 2013). Άλλωστε οι σχετικές διαδικασίες θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015 [ημερομηνία κατά την οποία η Ελλάδα, ως μέλος της Ι.Τ.Υ. (International Telecommunications Union), δεσμεύεται από τη Συνθήκη της Γενεύης του έτους 2006 (GE06) να παύσει να χρησιμοποιεί την αναλογική τεχνολογία μετάδοσης, μεταβαίνοντας πλήρως στην ψηφιακή εκπομπή]. (...) Μέχρι την ολοκλήρωση των ανωτέρω ενεργειών παρατείνεται το ιδιότυπο νομικό καθεστώς της νόμιμης λειτουργίας των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών της χώρας».

β. Σημειώνεται ότι το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών έχει παραταθεί επανειλημμένως, από το 1995 έως σήμερα, με σειρά νομοθετικών διατάξεων (βλ. άρθρο 49 παρ. 8 του ν. 3905/2010, άρθρο 29 παρ. 4 του ν. 3838/2010, άρθρο 38 του ν. 3775/2009, άρθρο 9 του ν. 3723/2008, άρθρο δεύτερο παρ. 1 του ν. 3640/2008, άρθρο 20 παρ. 5 του ν. 3592/2007, άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3548/2007, άρθρο 15 παρ. 7.β) του ν. 3444/2006, άρθρο 19 παρ. 2 και 3 του ν. 3051/2002, άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 3021/2002, άρθρο 17 παρ. 1 και 3 του ν. 2644/1998, άρθρο 4 του ν. 2438/1996, άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 2328/1995). Οι ως άνω παρατάσεις νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών συνδέονταν έως σήμερα με τη χορήγηση αδειών τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών αναλογικής εκπομπής και, συνεπώς, με την προθεσμία έκδοσης της προκήρυξης για τη χορήγησή τους, η οποία έληξε την 31.12.2011 (άρθρο 49 παρ. 8 του ν. 3905/2010).

Δια του παρόντος, το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών συνδέεται πλέον με την έκδοση της απόφασης για τη χορήγηση α-

δειών παροχής περιεχομένου επίγειας ψηφιακής εκπομπής, υπό τον όρο της συμμετοχής τους στην οικεία διαγωνιστική διαδικασία. Διά της προτεινόμενης διάταξης, προφανώς, καταργούνται σιωπηρώς οι διατάξεις του ν. 3592/2007 οι οποίες αφορούν στην προηγούμενη χορήγηση αδειών αναλογικής εκπομπής και τις σχετικές διαδικασίες. Εν προκειμένω, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, να προβλεφθεί ρητώς η κατάργηση των εν λόγω διατάξεων του ν. 3592/2007.

Όσον αφορά, όμως, στο καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των ραδιοφωνικών σταθμών, συμφώνως προς τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 8, εξακολουθεί να συνδέεται προς τη χορήγηση αδειών ραδιοφωνικών σταθμών αναλογικής εκπομπής και, συνεπώς, την ημερομηνία έκδοσης της προκήρυξης για τη χορήγησή τους, η οποία παρατείνεται έως την 31.12.2012.

Σημειώνεται, επίσης, ότι, ενώ στην Αιτιολογική Έκθεση αναφέρονται ημερομηνίες κατά τις οποίες προγραμματίζεται να εκδοθούν από το Ε.Σ.Ρ. οι προκηρύξεις για τη χορήγηση αδειών επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, καθώς και οι αντίστοιχες άδειες παροχής περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, στο κείμενο της υπό ψήφιση διάταξης δεν περιλαμβάνονται σχετικές ημερομηνίες.

γ. Όσον αφορά το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας σημειώνεται ότι, με την υπ' αριθμ. 3578/2010 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, της οποίας γίνεται μνεία στην Αιτιολογική Έκθεση επί του προτεινόμενου άρθρου 8, η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 3 του ν. 3051/2002, δυνάμει της οποίας παρατάθηκε το καθεστώς νόμιμης λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας, οι οποίοι θεωρούντο ως νομίμως λειτουργούντες συμφώνως προς το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 2644/1998 (λόγω του ότι έλαβαν μέρος στις διαγωνιστικές διαδικασίες που είχαν προκηρυχθεί το 1998, οι οποίες καταργήθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 3051/2002), έως την έκδοση των σχετικών αδειών λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών για την αντίστοιχη γεωγραφική περιοχή, κρίθηκε αντισυνταγματική ως αντιβαίνουσα στην αρχή του κράτους δικαίου και την αρχή της ισότητας.

Ειδικότερα, συμφώνως προς την σκέψη 6 της εν λόγω απόφασης, με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 19 του ν. 3051/2002 παρατάθηκε το καθεστώς λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας «(...) επ' άοριστον, εφ' όσον με αυτές καταργήθηκαν οι αρξάμενες διαγωνιστικές διαδικασίες χωρίς να έχουν προκηρυχθεί νέες και χωρίς να τάσσεται στην Διοίκηση εύλογη προθεσμία, μέσα στην οποία θα έπρεπε να έχει ολοκληρώσει την αδειοδότηση των τηλεοπτικών σταθμών περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας. Όμως, η υπό τις εκτεθείσες συνθήκες επ' άοριστον ανοχή της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι ιδρύθη-

καν και λειτούργησαν παρανόμως, αντίκειται προς το Σύνταγμα. Πρώτον μεν αντιβαίνει προς την θεμελιώδη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου, από την οποία απορρέει η υποχρέωση του Κράτους να εγγυάται υπέρ των πολιτών την πιστή εφαρμογή του νόμου και να προασπίζει τα δημόσια αγαθά. (...) Δημόσιο δε αγαθό αποτελούν οι αριθμητικά περιορισμένες ραδιοσυχνότητες για την πραγματοποίηση τηλεοπτικών εκπομπών αναλογικού σήματος· το δημόσιο αυτό αγαθό προσβάλλεται όταν η χρήση των ραδιοσυχνοτήτων γίνεται χωρίς την απαιτούμενη διοικητική άδεια, δηλαδή αυθαίρετως και παρανόμως. Δεύτερον δε, η επίμαχη ρύθμιση αντιβαίνει προς την συνταγματική αρχή της ισότητας. Διότι θέτει τα πρόσωπα εκείνα, τα οποία, ενώ είχαν την πραγματική δυνατότητα και την βούληση να ιδρύσουν τηλεοπτικό σταθμό, δεν το έπραξαν όμως αυθαίρετως και δεν παρέβησαν τον νόμο, σε εξόχως μειονεκτική μοίρα σε σχέση με τα πρόσωπα, τα οποία, με την αυθαίρετη κατάληψη ραδιοσυχνότητας, ίδρυσαν παρανόμως, χωρίς δηλαδή άδεια, τηλεοπτικό σταθμό. (...) Η ρύθμιση των επίμαχων διατάξεων θα ήταν, ενδεχομένως, συνταγματική εάν συνέτρεχαν εκ παραλλήλου και σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις. Αφ' ενός μεν εάν η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 2 του Ν. 3051/2002 δεν εξαρτούσε την εφαρμογή της κατά κύριο λόγο από το συμπτωματικό γεγονός της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών σε δεδομένο χρόνο, αλλά και από κριτήρια συναπτόμενα προς την ύπαρξη πραγματικών καταστάσεων, οι οποίες, αν και δημιουργήθηκαν αυτογνωμόνως, χρήζουν, κατά την κρίση του νομοθέτη νομικής προστασίας, ανεκτής πάντως από το Σύνταγμα. Αφ' ετέρου δε εάν η διάταξη αυτή ήταν περιορισμένης χρονικής ισχύος, εάν προέβλεπε δηλαδή έναν οπωσδήποτε οριστό καταληκτικό χρόνο ανοχής της λειτουργίας των νομιμοποιούμενων τηλεοπτικών σταθμών ο χρόνος δε αυτός θα έπρεπε να είναι εύλογος, ως απολύτως αναγκαίος, να αντιστοιχεί δηλαδή προς τον χρόνο, ο οποίος απαιτείται για την ολοκλήρωση μιας, το ταχύτερον δυνατόν κινούμενης διαδικασίας αδειοδότησεως και, πάντως, να μη υπερβαίνει ένα όριο, πέραν του οποίου, υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις, η εξαίρεση, δηλαδή η προσωρινή ανοχή της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών που ιδρύθηκαν και λειτούργησαν παρανόμως με την αυθαίρετη κατάληψη ραδιοσυχνότητας, καθίσταται πλέον κανόνας που παραμερίζει το πάγιο-και εναρμονιζόμενο προς το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος - νομοθετικό καθεστώς. Η υπέρβαση αυτού του ορίου δεν μπορεί σε καμμία περίπτωση να γίνει ανεκτή από την συνταγματική τάξη (...).» [Βλ. σχετικώς σχολιασμό της ως άνω απόφασης (ΣτΕ Ολ. 3578/2010) από Π. Μουζουράκη σε ΕφημΔΔ 2011, σελ. 92-100 (ιδίως σελ. 97-99). Βλ., επίσης, Π. Δημητρόπουλο, σχολιασμός της απόφασης του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας ΣτΕ 2784/2007 (παραπεμπτική στην Ολομέλεια), ΔίΜΕΕ 3/2007, σελ. 425-431, καθώς και την από 10.12.2010 Έκθεση της Ε-

πιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του Νοσχ «Ενίσχυση και ανάπτυξη της κινηματογραφικής τέχνης και άλλες διατάξεις» (ν. 3905/2010), παρατ. υπ' αριθ. 9 επί του άρθρου 49 παρ. 8].

δ. Όπως έχει, ήδη, αναφερθεί ανωτέρω, με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8 ως όροι για τη νόμιμη λειτουργία των περιφερειακών σταθμών, εκτός της συμμετοχής τους στην οικεία διαγωνιστική διαδικασία, θεσπίζονται η υποβολή αίτησης κατά τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 3592/2007 εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος και η έγκριση από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.) της παράλληλης ψηφιακής εκπομπής του αναλογικού τους προγράμματος κατά τη μεταβατική περίοδο του άρθρου 14 του ν. 3592/2007. Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, η εν λόγω προθεσμία τίθεται «για την υποβολή της σχετικής αίτησης για τους σταθμούς που δεν έχουν λάβει μέχρι σήμερα την παραπάνω έγκριση».

Υπό το φως των ανωτέρω, όσοι περιφερειακοί τηλεοπτικοί σταθμοί δεν έχουν, ήδη, λάβει τη σχετική έγκριση από το Ε.Σ.Ρ. για να συνεχίσουν να εκπέμπουν αναλογικώς το πρόγραμμά τους, θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση για να εκπέμψουν, παραλλήλως, και ψηφιακώς το αναλογικό τους πρόγραμμα εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, άλλως, μετά το πέρας της ως άνω προθεσμίας, θα παύσουν να λειτουργούν νομίμως.

Επίσης, όσον αφορά στους τοπικούς τηλεοπτικούς σταθμούς, σημειώνεται ότι έως σήμερα θεωρούνται νομίμως λειτουργούντες βάσει των άρθρων 6 παρ. 1, 14 παρ. 1, 2 και 3 του ν. 3592/2007, καθώς και των ως άνω αναφερόμενων αλληπάλληλων παρατάσεων της νόμιμης λειτουργίας τους (άρθρο 49 παρ. 8 του ν. 3905/2010). Υπό το φως των ανωτέρω, και δεδομένου ότι, συμφώνως προς τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου 8, δεν θα υπάρξει διαδικασία χορήγησης τηλεοπτικών αδειών αναλογικής εκπομπής, καθώς και ότι στο παρόν δεν υφίσταται ρύθμιση σχετική με τοπικούς τηλεοπτικούς σταθμούς, δημιουργείται προβληματισμός ως προς τη συνέχιση του καθεστώτος λειτουργίας τους.

ε. Περαιτέρω, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί κατά πόσον ένας περιφερειακός τηλεοπτικός σταθμός, ο οποίος αν και έχει λάβει έγκριση από το Ε.Σ.Ρ. για την ψηφιακή εκπομπή του αναλογικού του προγράμματος, συμφώνως προς τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 3592/2007, είτε προ της ψήφισης του παρόντος είτε μετά την ψήφισή του δυνάμει της προτεινόμενης παρ. 2.α., δεν προβεί σε αυτήν, θα θεωρείται ως νομίμως λειτουργών.

Επίσης, δεδομένου του περιορισμένου αριθμού των διαθέσιμων συχνοτήτων, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί το καθεστώς λειτουργίας περιφερειακού τηλεοπτικού σταθμού ο οποίος έχει υποβάλει την αίτηση της παρ. 2.α. του άρθρου 8, στην περίπτωση κατά την οποία, ενώ η ποιότητα του αναλογι-

κού του προγράμματος πληροί τα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 3592/2007 κριτήρια, ώστε να χορηγηθεί άδεια παράλληλης ψηφιακής εκπομπής από το Ε.Σ.Ρ., δεν υφίστανται πλέον διαθέσιμες συχνότητες για την ψηφιακή εκπομπή του εν λόγω προγράμματος.

11. Επί του άρθρου 9

α) Κατά το προτεινόμενο προς προσθήκη στο π.δ. 118/2007, «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου», άρθρο 22Α, «5. Οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό για τη σύναψη της συμφωνίας – πλαισίου υποχρεούνται να καταθέσουν εγγύηση συμμετοχής για ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 1% επί της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης της συμφωνίας - πλαισίου ή σε ποσοστό αυτής κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην περ. β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007 σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 8 του π.δ. 60/2007 μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ».

Επισημαίνεται ότι σχετικές με την εγγύηση συμμετοχής σε δημόσιο διαγωνισμό είναι οι διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ. 118/2007, δηλαδή του Κανονισμού Προμηθειών Δημοσίου.

Περαιτέρω, ο υπολογισμός της δαπάνης χωρίς τον ΦΠΑ προβλέπεται ήδη από τη διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 8 του π.δ. 60/2007, κατά την οποία, «Για τις συμφωνίες-πλαίσια και για τα δυναμικά συστήματα αγορών, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η μέγιστη αξία, υπολογιζόμενη χωρίς ΦΠΑ, του συνόλου των συμβάσεων που προβλέπονται για τη συνολική διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου ή του δυναμικού συστήματος αγορών».

Επομένως, νομοτεχνικώς άρτια θα ήταν η ακόλουθη διατύπωση: «5. Οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό για τη σύναψη της συμφωνίας – πλαισίου υποχρεούνται να καταθέσουν εγγύηση συμμετοχής για ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 1% επί της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης της συμφωνίας – πλαισίου ή σε ποσοστό αυτής κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην περ. β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 25 του παρόντος και στην παράγραφο 9 του άρθρου 8 του π.δ. 60/2007».

Περαιτέρω, κατά την προτεινόμενη διάταξη, «Ο επιλεγείς οικονομικός φορέας της συμφωνίας πλαισίου οφείλει να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της συμφωνίας πλαισίου (...) κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην περ. β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007, η οποία θα αποδεσμεύεται (...), σύμφωνα με το εδάφιο στ΄ της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Προκειμένου να υπογραφεί η εκτελεστική σύμβαση ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να καταθέσει πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα εκάστοτε οριζόμενα στον Κανονισμό Προμηθειών Δημοσίου (π.δ. 118/2007, Α΄ 150)».

Υπό το φως των επισημάνσεων σχετικώς προς την παρ. 4 του άρθρου 25

του π.δ. 118/2007, ενδείκνυται αφενός αναδιατύπωση της προτεινόμενης διάταξης, ως εξής: «Ο επιλεγείς οικονομικός φορέας της συμφωνίας πλαισίου οφείλει να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της συμφωνίας πλαισίου (...) κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην περ. β' της παραγράφου 4 του άρθρου 25 του παρόντος Κανονισμού, η οποία θα αποδεσμεύεται (...), σύμφωνα με το εδάφιο στ' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Προκειμένου να υπογραφεί η εκτελεστική σύμβαση ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να καταθέσει πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα εκάστοτε οριζόμενα στον παρόντα», αφετέρου δε απάλειψη της προς ψήφιση παρ. 6, συμφώνως προς την οποία, «Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλογικά τα εκάστοτε οριζόμενα στον Κανονισμό Προμηθειών Δημοσίου».

β) Με το προς ψήφιση άρθρο προτείνεται η επέκταση, σε όλες ανεξαιρέτως τις δημόσιες προμήθειες, της δυνατότητας προσφυγής σε «κεντρική αρχή προμηθειών». Σχετικώς, προστίθεται στον Κανονισμό Προμηθειών Δημοσίου (π.δ. 118/2007) άρθρο 22Γ, χωρίς όμως τίτλο δηλωτικό του περιεχομένου της προς ψήφιση ρύθμισης.

Η προσθήκη του τίτλου «Συμβάσεις που συνάπτονται από τις κεντρικές αρχές προμηθειών» (πρβλ. άρθρο 17 π.δ. 60/2007), κατά το πρότυπο των υπόλοιπων, τεσσάρων, προστιθέμενων στο π.δ. 118/2007 άρθρων, θα καθιστούσε νομοτεχνικώς αρτιότερη την προτεινόμενη διάταξη.

γ) Περαιτέρω, προτείνεται, ως άρθρο 22Δ του Κώδικα Προμηθειών Δημοσίου και υπό τον τίτλο «Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις», η ακόλουθη διάταξη: «Οι διατάξεις των άρθρων 27 και 36 του π.δ. 60/2007 (...) εφαρμόζονται και για όλες τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών των οποίων η προϋπολογισθείσα δαπάνη είναι κατώτερη των εκάστοτε ισχυόντων κοινοτικών ορίων».

Επισημαίνεται ότι το άρθρο 27 του π.δ. 60/2007 αφορά μόνον το «Δυναμικό σύστημα αγορών», δηλαδή, κατά τον ορισμό του άρθρου 2 παρ. 6 του εν λόγω π.δ., μια «καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής και είναι περιορισμένη χρονικά και ανοικτή καθ' όλη τη διάρκεια της σε κάθε οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής και έχει υποβάλει ενδεικτική προσφορά σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων». Ως εκ τούτου, για την εφαρμογή του ως άνω συστήματος και τη σύναψη των σχετικών συμβάσεων «οι αναθέτουσες αρχές χρησιμοποιούν αποκλειστικώς ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφοι 2 έως 5» (παρ. 2 εδ. δ' άρθρου 27 π.δ. 60/2007).

Περαιτέρω, το άρθρο 36 του π.δ. 60/2007 περιλαμβάνει τους «Κανόνες

που εφαρμόζονται στην επικοινωνία των μερών του διαγωνισμού». Ειδικότερα, κατά το εν λόγω άρθρο: «1. Οι μορφές επικοινωνίας καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών που αναφέρονται στο παρόν μπορούν, κατ' επιλογή της αναθέτουσας αρχής, να πραγματοποιούνται με επιστολή, τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5, το τηλέφωνο στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που ορίζονται στην παράγραφο 6, ή με συνδυασμό των μέσων αυτών».

Υπό το φως των ανωτέρω, αλλά και της Αιτιολογικής Έκθεσης επί της προτεινόμενης διάταξης (σελ. 11-12), στη βούληση του νομοθέτη ανταποκρίνεται ενδεχομένως ακριβέστερα η εξής διατύπωση: «Άρθρο 22Δ Δυναμικά συστήματα αγορών και κανόνες επικοινωνίας των μερών του διαγωνισμού. Οι διατάξεις των άρθρων 27 και 36 του π.δ. 60/2007 (...) εφαρμόζονται και σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών, των οποίων η προϋπολογισθείσα δαπάνη είναι κατώτερη των εκάστοτε ισχυόντων κοινοτικών ορίων».

12. Επί του άρθρου 10

Με την παρ. 1 του προς ψήφιση άρθρου προστίθενται στο άρθρο 11 παρ. 1 του ν. 4013/2011, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Για την εφαρμογή του παρόντος ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α' 63) και 60/2007 (Α' 64) (Οδηγίες 2004/17/EK και 2004/18/EK αντίστοιχα) οι οποίες, όμως, έχουν προϋπολογισμό ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των χιλίων (1.000) ευρώ. Το ανωτέρω ποσό μπορεί να τροποποιείται με την απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Στον παρόντα νόμο υπάγονται και οι συμφωνίες – πλαίσιο, οι συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, καθώς και τα δυναμικά συστήματα αγορών. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3978/2011 (Α' 137), στις συμβάσεις που εξαιρούνται από το νόμο αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 αυτού, καθώς και στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)».

Σημειώνεται ότι πανομοιότυπη είναι η διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 2 του ως άνω ν. 4013/2011, περί του πεδίου εφαρμογής του νόμου, με εξαίρεση το προτεινόμενο ελάχιστο όριο των χιλίων (1.000) ευρώ.

Κατά συνέπεια, θα ήταν νομοτεχνικώς επαρκής, η απλή αντικατάσταση, εντός της ισχύουσας διάταξης του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 4013/2011, της φράσης «ανεξαρτήτως προϋπολογισμού και διαδικασίας ανάθεσης», με τη φράση «προϋπολογισμού ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των χιλίων (1.000) ευ-

ρώ, ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης».

13. Επί του άρθρου 12 παρ. 1

Συμφώνως προς την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 7α του ν. 2323/1995, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, η ελεγκτική αρμοδιότητα των Κλιμακίων Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαίθριου Εμπορίου της Υπηρεσίας Εποπτείας Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου ασκείται «παραλλήλως και ανεξάρτητα από τα κλιμάκια που έχουν συσταθεί και λειτουργούν στις Περιφέρειες». Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η άσκηση της αρμοδιότητας επιβολής διοικητικού προστίμου για ορισμένη παράβαση αποκλείει την άσκηση της ίδιας αρμοδιότητας από άλλο όργανο για την ίδια παράβαση, δεδομένου ότι, συμφώνως προς γενική αρχή τόσο του διοικητικού δικαίου (βλ. ΣτΕ επτάμ. 496-497/2010, ΕΕμπΔ 2010, σελ. 682 επ., ΣτΕ 2256/2005, αδημοσίευτη στον νομικό τύπο, ΣτΕ επτάμ. 2523/2002, ΝοΒ 2003, σελ. 920 επ.), ως ειδικότερη έκφραση της γενικής δικαιοκτικής αρχής «non bis in idem», όσο και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. απόφαση ΔΕΚ της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland A/S και λοιποί κατά Επιτροπής, υποθ. C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Συλλογή 2004, σελ. I-00123, σκέψ. 338-340), δεν επιτρέπεται η επιβολή περισσότερων (διοικητικών) κυρώσεων στο ίδιο πρόσωπο για τα ίδια πραγματικά περιστατικά (ίδια παραβατική συμπεριφορά) προς προστασία του ίδιου έννομου αγαθού (βλ. και ad hoc γνμδ ΝΣΚ 511/2008).

14. Επί του άρθρου 13

α) Συμφώνως προς την παρ. 6 του άρθρου 26 του ν. 3728/2008, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, το πρόστιμο που προβλέπεται σε περίπτωση μη υποβολής των προβλεπόμενων καταστάσεων ενδοομιλικών συναλλαγών, ανέρχεται σε ποσοστό 10% της αξίας των σχετικών συναλλαγών, ενώ το πρόστιμο για την εκπρόθεσμη υποβολή τους ανέρχεται αυτοτελώς στο ποσό των 5.000 ευρώ, προστιθεμένων 500 ευρώ για κάθε ημερολογιακή ημέρα καθυστέρησης. Δεδομένου ότι, συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 31), σκοπός της προτεινόμενης διάταξης είναι η ευμενέστερη αντιμετώπιση όσων υποβάλλουν εκπρόθεσμα τις σχετικές καταστάσεις εν σχέσει με όσους δεν υποβάλλουν καθόλου [«(...) ναι μεν θα πρέπει να τιμωρείται, αλλά με μικρότερο πρόστιμο (...)]», αυτονόητο είναι ότι το χρηματικό πρόστιμο για την εκπρόθεσμη υποβολή, όπως θα διαμορφωθεί τελικώς (υπολογισμός ημερών, κ.λπ.), δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε ποσοστό που ισούται ή υπερβαίνει το 10% της αξίας των σχετικών συναλλαγών.

β) Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 32), «Οι ανωτέρω προτεινόμενες ρυθμίσεις [σ. νοούνται οι διατάξεις του άρθρου 13 του Νσχ] θα

καταλαμβάνουν και τις εκκρεμείς υποθέσεις (...) στις οποίες δεν έχει επιβληθεί πρόστιμο». Για λόγους ασφάλειας δικαίου, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, η εν λόγω μεταβατική ρύθμιση να συμπεριλαμβάνεται ρητώς στο υπό συζήτηση Νοσχ.

γ) Προφανώς εκ παραδρομής, οι τρεις παράγραφοι του προτεινόμενου άρθρου 13 δεν έχουν αριθμηθεί.

δ) Προβληματισμός δημιουργείται για το σύνολο των σχετικών διατάξεων (άρθρο 26 του ν. 3728/2008, το οποίο είχε προστεθεί μετά από την υποβολή της κατ' άρθρο 91 παρ. 6 ΚτΒ έκθεσης της αρμόδιας Διαρκούς Επιτροπής, και δεν είχε, ως εκ τούτου, τύχει επεξεργασίας από την Επιστημονική Υπηρεσία) περί επιβολής προστίμου σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής των προβλεπόμενων καταστάσεων ενδοομιλικών συναλλαγών, ως προς την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. Αφετηρία του προβληματισμού αποτελεί η θέσπιση, για μεν την τυπική παράβαση της μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής στοιχείων που υπόκεινται σε έλεγχο, είτε προστίμου 10% επί της αξίας των συναλλαγών (τα στοιχεία των οποίων δεν τέθηκαν στη διάθεση του ελέγχου), χωρίς καθορισμό ανώτατου ορίου, είτε προστίμου από 5.000 έως 50.000 ευρώ (για εκπρόθεσμη υποβολή), ενώ, για την ουσιαστική παράβαση που τυχόν θα προκύψει εκ του κατά τα ως άνω ελέγχου, το χρηματικό πρόστιμο ανέρχεται σε 5.000 ευρώ (άρθρο 26 παρ. 7 του ν. 3728/2008, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί).

Υπό το φως των ανωτέρω, ερωτάται εάν είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας η θέσπιση κυρώσεων για την αποφυγή του ελέγχου ή για την εκπρόθεσμη υποβολή των σχετικών καταστάσεων (ενδοομιλικών συναλλαγών), όταν, παραλλήλως, οι προβλεπόμενες κυρώσεις για το αποτέλεσμα του ελέγχου από το οποίο προκύπτει παραβίαση νομοθετικής διάταξης, είναι υποπολλαπλάσιες.

15. Επί του άρθρου 14

Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου, ορίζεται το αρμόδιο διοικητικό όργανο για τον καθορισμό, στην περιφέρεια κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης, του ανώτατου, ετησίως, αριθμού αδειών για άσκηση υπαίθριου εμπορίου και συμμετοχή σε λαϊκές αγορές, και για την κατανομή τους στους Δήμους (παρ. 1 του άρθρου 14), καθώς και για τη χορήγηση των αδειών στους αιτούντες (παρ. 2 του άρθρου 14). Για λόγους συστηματικής συνοχής των οικείων διατάξεων, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου να ενσωματωθούν στο βασικό για τα εν λόγω ζητήματα νομοθέτημα, τον ν. 2323/1995. Για λόγους δε νομοτεχνικής αρτιότητας και ασφάλειας δικαίου, θα ήταν σκόπιμο, οι σιωπηρώς καταργούμενες – με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 – διατάξεις του ν. 2323/1995 να τύχουν εν

προκειμένω και ρητής κατάργησης.

16. Επί του άρθρου 16

Συμφώνως προς την παρ. 1 α του ν. 3895/2010 (ΦΕΚ Α' 206), «α) Οι εταιρείες "Ελληνικό Κέντρο Αργιλλομάζης Α.Ε." (ΕΛΚΕΑ Α.Ε.), "Ελληνικό Κέντρο Αργυροχρυσοχοΐας Α.Ε." (ΕΛΚΑ Α.Ε.), "Κ.Ε.Κ. ΕΛΚΕΔΕ Ε.Π.Ε." και "Κέντρο Ελληνικής Γούνας" συγχωνεύονται δι' απορρόφησης στην "ΕΛΚΕΔΕ Κέντρο Τεχνολογίας και Σχεδιασμού Α.Ε." (...). Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των εταιρειών που συγχωνεύονται με απορρόφηση από το "ΕΛΚΕΔΕ Κέντρο Τεχνολογίας και Σχεδιασμού Α.Ε." και οι δικηγόροι που απασχολούνται σε αυτές με σχέση έμμισθης εντολής, μεταφέρονται αυτοδικαίως στην απορροφούσα εταιρεία και αποτελούν προσωπικό της, διατηρώντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις σχέσεις εργασίας που ισχύουν κατά το χρόνο συγχώνευσης. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζεται κάθε άλλο θέμα για τη μεταφορά και ένταξη του προσωπικού των εταιρειών που απορροφώνται στην απορροφούσα εταιρεία». Όπως προκύπτει από την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 34), «η συγχώνευση αυτή δεν πραγματοποιήθηκε, εν όψει της ψήφισης του νεώτερου 4002/2011» και της έκδοσης της υπ' αριθμ. 4507/3.11.2011 Κ.Υ.Α., ΦΕΚ Β' 2542) περί απορρόφησης της μητρικής εταιρείας «ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε.» από την «Ε.Τ.Ε.ΑΝ. Α.Ε.».

Επισημαίνεται συναφώς ότι το προτεινόμενο άρθρο δεν ρυθμίζει τα ζητήματα που αφορούν το προσωπικό που απασχολείται στις εταιρείες «Ελληνικό Κέντρο Αργυροχρυσοχοΐας Ανώνυμη Εταιρεία», «Ελληνικό Κέντρο Αργιλλομάζης Ανώνυμος Εταιρεία», «Κέντρο Ελληνικής Γούνας Ανώνυμη Εταιρεία», «ΕΛΚΕΔΕ Κέντρο Τεχνολογίας & Σχεδιασμού Ανώνυμος Εταιρεία» και στις θυγατρικές της, τις εταιρείες «Εξωτερικές Υπηρεσίες Πρόληψης και Προστασίας Ε.Π.Ε.» και «Κέντρο Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάστασης ΕΛΚΕΔΕ Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης» και «Θερμοκοιτίδα Νέων Επιχειρήσεων Χανίων – Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία», οι οποίες λύονται και τίθενται υπό εκκαθάριση. Συμφώνως προς την παρ. 1 του παρόντος, η λύση και εκκαθάριση των εταιρειών αυτών γίνονται «σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στην παρούσα, τα καταστατικά τους, το ν. 2190/1920 ως ισχύει και τις λοιπές κείμενες διατάξεις».

Ωστόσο, παρατηρείται ότι οι ως άνω ανώνυμες εταιρείες δεν φαίνεται να συμπεριλαμβάνονται ρητώς ούτε στις εταιρείες του άρθρου 56 του ν. 4002/2011 ούτε στα νομικά πρόσωπα που συγχωνεύονται ή λύονται συμφώνως προς τις διατάξεις των άρθρων 57 έως και 64 και 66 του ν. 4002/2011, τα οποία εντάσσονται στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας της παρ. 7 του

άρθρου 37 του ν. 3986/2011. Κατά τούτο, είναι αναγκαία η αποσαφήνιση της βούλησης του νομοθέτη για την υπηρεσιακή κατάσταση του ως άνω προσωπικού (εφεδρεία, μεταφορά με διαδικασία ανάλογη με αυτή του άρθρου 17 παρ. 1 του παρόντος, απόλυση κ.λπ.), ζήτημα το οποίο δεν ανήκει στη ρύθμιση αναγκαιών λεπτομερειών και διαδικασιών για την εφαρμογή του άρθρου αυτού κατά την έννοια της παρ. 14 του άρθρου 16 του Νσχ που θα ρυθμισθούν με υπουργική απόφαση (άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος). Επισημαίνεται ακόμη ότι οι αρμοδιότητες των υπό εκκαθάριση εταιρειών δεν καταργούνται, αλλά περιέρχονται στη Διεύθυνση Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

17. Επί του άρθρου 17 παρ. 1 και 3

α) Σχετικώς με την αναφορά στην παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου, ότι για το μεταφερόμενο στην ΕΤΕΑΝ Α.Ε. ΠΕ και ΤΕ προσωπικό «δεν ισχύει καμία ρήτρα επιχειρησιακής συλλογικής σύμβασης εργασίας της υπό απορρόφηση εταιρείας και εφαρμόζεται σε αυτό ο κανονισμός του προσωπικού της ΕΤΕΑΝ Α.Ε.», δημιουργείται προβληματισμός κατά πόσο η ρύθμιση αυτή είναι συμβατή με την Οδηγία 2001/23/ΕΚ του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2001 «περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικώς με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων ή επιχειρήσεων» (ΕΕ L 82/16).

Ειδικότερα, συμφώνως προς το άρθρο 1 της εν λόγω Οδηγίας, «1.α) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε μεταβίβαση επιχείρησης, εγκατάστασης ή τμήματος επιχείρησης ή εγκατάστασης σε άλλον εργοδότη, ως αποτέλεσμα νομικής μεταβίβασης ή συγχώνευσης...», ενώ κατά το άρθρο 3 παρ. 3 της Οδηγίας, «Μετά τη μεταβίβαση, ο εκδοχέας εξακολουθεί να τηρεί τους συμφωνηθέντες με συλλογική σύμβαση όρους εργασίας, ως αυτοί εφαρμόζονται και έναντι του εκχωρητή, σύμφωνα με τη σύμβαση, μέχρι την ημερομηνία της καταγγελίας ή λήξεως της συλλογικής συμβάσεως ή της ενάρξεως της ισχύος ή εφαρμογής άλλης συλλογικής συμβάσεως....». Σημειωτέον ότι, συμφώνως προς τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ιδίως επί της προγενέστερης Οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων, ΕΕ L 005/171, η οποία αντικαταστάθηκε από την ανωτέρω Οδηγία 2001/23/ΕΚ του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2001), ως μεταβίβαση επιχείρησης νοείται και η απορρόφηση εταιρείας, ενώ υπάγεται στις

διατάξεις της Οδηγίας και η δια νόμου μεταβίβαση επιχείρησης (βλ., ενδεικτικώς, απόφαση της 18ης Μαρτίου 1986, 24/85, Spijkers, Συλλογή 1986, σελ. 1119, σκέψ. 11 και 12, καθώς και C-171/94 και C-172/94, Merckx και Neuhiys, Συλλογή 1996, σελ. I 1253 σκέψ. 16. Έτσι και C. Barnard, EC Employment Law, 3η έκδ., 2006, σελ. 633 επ.).

β) Η παρ. 3 του άρθρου 17 του Νοσ ορίζει ότι η συγχώνευση με απορρόφηση της ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε. από την ΕΤΕΑΝ Α.Ε. γίνεται «με δημόσιο συμβόλαιο...». Επισημαίνεται, συναφώς, ότι ο όρος «δημόσιο συμβόλαιο» δεν είναι νομικώς ακριβής. Εννοείται, προφανώς, ότι η σχετική πράξη περιβάλλεται τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου.

18. Επί του άρθρου 18 παρ. 2

Κατά την ως άνω προτεινόμενη ρύθμιση, «Για το μεταφερόμενο προσωπικό στην ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε., για την αυτοδίκαιη μεταφορά του οποίου θα εκδοθεί διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας εντός 15 ημερών από την ολοκλήρωση της συγχώνευσης κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 4024/2011, δεν ισχύει καμία ρήτρα επιχειρησιακής συλλογικής σύμβασης εργασίας των υπό απορρόφηση εταιρειών και εφαρμόζεται σε αυτό ο κανονισμός του προσωπικού της ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε. και οι μισθολογικές διατάξεις του ν. 4024/2011». Ως προς το ζήτημα της κατάργησης κάθε ρήτρας επιχειρησιακής συλλογικής σύμβασης εργασίας των υπό απορρόφηση εταιρειών, ισχύει ο προβληματισμός που αναπτύχθηκε παραπάνω (υπό 17 α).

19. Επί του άρθρου 19 παρ. 5

Συμφώνως προς την παρ. 5 του άρθρου 19 του Νοσ, «τα δικαιώματα του συμβολαιογράφου για τη συμβολαιογραφική πράξη απόσχισης και εισφοράς του κλάδου ορίζονται στο πάγιο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ και δεν οφείλονται αναλογικά δικαιώματα». Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται, εν προκειμένω, προβληματισμός σχετικώς με το εάν ο προσδιορισμός της συμβολαιογραφικής αμοιβής σε πάγιο ποσό υπερβαίνει ή όχι το αναγκαίο μέτρο, ώστε να επιτευχθεί εύλογη ισορροπία μεταξύ των συγκρουόμενων συμφερόντων, και με το εάν, επομένως, συνάδει προς την κατ' άρθρον 25 παρ. 1 εδ. β' του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας.

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι παρόμοια διάταξη, σχετική με τον περιορισμό της αμοιβής των συμβολαιογράφων για αναπτυξιακούς σκοπούς [άρθρο 84 παρ. 2γ του ν. 1969/1991 (καταργηθέντος ήδη με τον ν. 3371/2005), με το οποίο προσδιορίζεται η αμοιβή του συμβολαιογράφου στο ποσό των 10.000 δραχμών για τη σύνταξη πωλητήριων συμβολαίων, με τα οποία οι Τράπεζες μεταβιβάζουν περιουσιακά τους στοιχεία στις ιδρυόμενες από αυτές ανώνυ-

μες εταιρείες διαχείρισης και ρευστοποίησης του ενεργητικού ή του παθητικού τους] κρίθηκε αντισυνταγματική με την απόφαση 10/2003 της Ολομέλειας του Άρειου Πάγου (ΕλλΔνη 2003, σ. 405, βλ. και όμοιες ΑΠ 1518 και 1519/2003). Σε ό,τι αφορά το συναφές ζήτημα του περιορισμού της αμοιβής των υποθηκοφυλάκων, η νομολογία (σε επίπεδο πρώτου και δευτέρου βαθμού της Δικαιοσύνης) εμφανίζεται διχασμένη στο ζήτημα της συνταγματικότητας μιας τέτοιας διάταξης (βλ. π.χ. άρθρο 14 παρ. 2 του ν. 3156/2003, συμφώνως προς το οποίο τα δικαιώματα των υποθηκοφυλάκων επί εγγραφής εμπράγματων δικαιωμάτων προς διασφάλιση ομολογιακού δανείου καθορίζονται, για λόγους εξυπηρέτησης της αναπτυξιακής πολιτικής, σε πάγιο ποσό (συγκεκριμένως, στα εκατό ευρώ) (υπέρ της αντισυνταγματικότητας της διάταξης: ΜονΠρωτΑμαλ 40/2010, ΕλλΔνη 2010, σ. 829, ΜονΠρωτΑμαλ 100/2007, ΜονΠρωτΣπαρτ 106/2007, ΜονΠρωτΚιλκ 431/2008, ΕιρΔομ 2/2009, δημοσιεύτες στον νομικό τύπο. Εναντίον: ΕφΑθ 6959/2008, ΕλλΔνη 2009, σ. 614, ΕφΑιγ 235/2009, ΕφΘεσσαλ 1149/2009, ΜονΠρωτΚαβ 433/2007, ΜονΠρωτΒερ 150/2007, δημοσιεύτες στον νομικό τύπο).

20. Επί του άρθρου 23

Με την προτεινόμενη διάταξη αντικαθίσταται, από την έναρξη ισχύος της, η περ. γ' της παρ. 11 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 και ορίζεται ότι δεν εξαιρούνται της επιπλέον μηνιαίας εισφοράς όσοι έχουν συνταξιοδοτηθεί λόγω αυτοδίκαιης λύσης της εργασιακής σχέσης και συνταξιοδοτούνται από ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Όπως έχει επισημανθεί από την Επιστημονική Υπηρεσία [βλ., ενδεικτικώς, Έκθεση της 5.7.2010 επί του Νσχ «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις» (ν. 3863/2010)], ο κοινός νομοθέτης δεν κωλύεται να προβαίνει σε ρυθμίσεις του ύψους των συντάξεων κατόπιν στάθμισης των υφιστάμενων συνθηκών (ΣτΕ 1166/1989, ΕλλΔνη 1991, σελ. 397), μπορεί δε να μειώνει τις συντάξιμες αποδοχές δίχως να προσβάλλει κεκτημένο δικαίωμα του συνταξιούχου (ΕΛΣ 236/1991, ΔιΔικ1991, σελ. 702). Σε κάθε περίπτωση, όμως, οποιαδήποτε μείωση της παρεχόμενης προστασίας πρέπει, αφενός να υπακούει στις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας, αφετέρου να δικαιολογείται από αδήριτη οικονομική αναγκαιότητα, η οποία να προκύπτει σαφώς από την Αιτιολογική Έκθεση που συνοδεύει το Νσχ. Θα ήταν επομένως, σκόπιμο, να διευκρινισθεί, εν προκειμένω, για ποιόν λόγο όσοι έχουν συνταξιοδοτηθεί λόγω αυτοδίκαιης λύσης της εργασιακής σχέσης και συνταξιοδοτούνται από ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, δεν εξαιρούνται της επιπλέον μηνιαίας εισφοράς της περ. α' της παρ. 11 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011, ενώ όσοι έχουν συνταξιοδοτηθεί λόγω αυτοδίκαιης λύσης της εργασιακής σχέσης και συντα-

ξιοδοτούνται από το Δημόσιο ή το NAT, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης.

Αθήνα, 17.1.2012

Οι εισηγητές
Αθηνά Κοντογιάννη
Επιστημονική Συνεργάτιδα
Δημήτριος Βασιλείου
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Δημήτριος Κανελλόπουλος
Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών
Ανδρέας Κούνδουρος
Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών
Γεωργία Μακροπούλου
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Μελετών Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας
Κώστας Παπαδημητρίου
Αν. Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
(Για τις παρατηρήσεις επί των άρθρων 6 παρ. 10, 16, 17 παρ. 1 και 3 και 18 παρ. 2)

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Κουτσουμπίνης
Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών